

Elnöki megnyitó

az Unitárius Irodalmi Társaság közgyűlésében.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Mai közgyűlésünk alkalmából összegyűlt tagjainkat és vendégeinket szeretettel köszöntöm. Ha nagyon korlátolt idők, órák állanak is közgyűlés tartására rendelkezésünkre, törekszünk azt is felés kihasználni, mert irodalmi társaságok közgyűlésének nemcsak a letelt év anyagi küzdelmeinek számadása, hanem főleg a jövőbe néző eltervelések kitermelése a jól felfogott feladata. Oly nemes a hivatás és oly nagy a feladat, hogy közgyűlésre, terveink és hivatásunk megbeszélésére, elgondolások és elhatározások kiérlelésére nemcsak tagjainknak, hanem a földünkön élő mai unitáriusságnak, és nemcsak két órára, hanem legalább is hetekre kellene összecsegreglenünk. Bizony ezt nem tehetjük, főleg az anyagi és gazdasági nehézségek miatt, hisz a kezdetben oly ébresztő hatású sikerrel bevezetett vándorgyűléseinket is csakis ez okokból kellett — ha ideiglenesen is — abbahagynunk.

Anyagi helyzetünk tekintetében az előterjesztendő jelentéseink és számadásaink megnyugvást eredményezőleg fogják tanusítani, hogy társaságunk a rettenetes gazdasági válságot anyagi alapozottsága ö. szecmlása nélkül tudta átélni. Némi veszteségeink nekünk is vannak e téren, de megvan minden reményünk is, hogy ezt is sikerülni fog helyreépítenünk.

Ezzel ellentétben hivatásunk irodalmi eredményeinek mezején örömmel állapíthatjuk meg a mértföld jelentőségű előhaladást. Társaságunknak két tagja, és pedig Szentmártoni Kálmán és szeretett alelnökünk, dr. Gál Kelemen oly értékes irodalmi művekkel gazdagították unitárius irodalmunkat, melyekre társulatunk is, — melynek ugy ez irodalmi művek létrejötte, mint azoknak közkinccsé tétele

tekintetében jelentős szerepe volt, — öntudatos büszkeséggel hivatkozhatik. Nem kell e műveket ismertetnem, hisz azoknak egyike: „János Zsigmond nagy fejedelmünk kora, élete és jellemrajza“ már közkezen forog s terjeszti az objektív igazságot; a másika, az ősi „Cluji kollégiumunk történelme“ pedig kinyomatás alatt áll s rövidesen ez is közkincsünkké válik.

Midőn elismerésemnek, szeretetemnek és hálás köszönetemnek adok kifejezést az érdemesen munkáló szerzőkkel szemben, reá kell mutatnom arra, hogy mindkét mű történelmünknek egy-egy korszakát tárja fel előttünk s a mult avarjai közül, a már mohával belepert történelmi mezőről ássa ki és hozza napfényre az igazgyöngyöket. Termel a multból, amely mult a jövőnk alapja.

És itt fel kell említenem a halhatatlan Kossuth Lajosnak kollégiumunk egyik érdemes volt igazgatójához, néhai Kovács Jánoshoz intézett s a közelebbi időben nyilvánosságra hozott nagyértékű leveleinek megállapításait is, melyből olvassuk nemcsak azt, hogy a nagy Kossuth nemcsak megerősítette a nagy Brassaink azon megállapítását, hogy az unitárizmus a jövő vallása, de megállapította azt is, hogy „az emberi természetben van, hogy a nagy történelmi mozzanatokat jelképesíti, hogy úgy mondjam, megszemélyesíteni szokta.“

E megállapítás szellemében vélt eljárni az Unitárius Irodalmi Társaság a multban is, midőn addig is, amíg egyházunknak érdemleges átfogó Egyháztörténelmét elkészítetheiné, addig is legalább egyes történelmi jelentőségű mozzanatoknak megszemélyesítőit törekedett és törekszik ki- és feldolgoztatni s élőképül előnkbe állítani.

Ily megszemélyesítő élőképek egyházunk történelmében bőven vannak, hála legyen érette gondviselő jó Istenünknek, Dávid Ferencünk, János Zsigmond fejedelmünk, Brassaink, Berde Mózsá, a cluji Kollegiumunk, stb. történelmi mozzanatai már megörökítést nyertek, mindenik több mint egy egy mértföldjelző, reméljük, hogy ezekhez fog sorakozni a Jakab Elek élet- és jellemrajza, melynek pályamunkája, ha most nem is, de előbb-utóbb sikerülni fog és csatlakozni fog már a mai gyűlésünk folyamán kihirdetendő néhai nagy püspöknek Ferencz Józsefnek élet- és jellemrajza is.

Ezekből méltóztatnak látni, hogy Irodalmi Társaságunk, ha zajtalanul is, ha felette korlátolt anyagi lehetőségek között is, fajunk öntudatának fenntartása és erősítése munkálásán kívül is s társaságunk érdemes folyóiratának színvonalu megjelenése mellett is hiva-

tásának, az unitárius irodalomnak fejlesztéséért, oly eredményes tevékenységet fejt ki, melyre öntudatos önérzettel hivatkozhatunk s melynek támogatására az elfogulatlan világ, s első sorban hazai unitáriusságunkat nyugodt lelkiismeretességgel kérhetjük, felhívhatjuk.

Történelmünk tanusítja, hogy unitarizmusunknak élete a multban a fennmaradásért és fenntartásért folytatott küzdelmek szakadatlan láncolata volt, de tanusítja azt is, hogy minden korban voltak, — rendelt egyetlen jó Istenünk, — megszemélyesítőket, kiknek anyagi nyomatéka és lelkesítő hatása a küzdelmeken átsegített; de nem szabad a visszavonás átkával a hivatás teljesítés munkáját nehezíteni s az „önbizalom megfogyatkozásával“ annak sikerét megbénítani.

Ujra csak a nagy Kossuth Lajos már említett levelére hivatkozom, melyben főleg Amerikára vonatkozólag kidomborítja, hogy „az unitáriusok a legmiveltebb emberek és erkölcsiségben is kitünők“. Törekedjünk méltó utódai lenni nagy elődeinknek, s erős ön bizalommal tovább munkálva, meggyőződésemm az, hogy hivatásunkat megközelíthetjük.

Ehez kérem Istenünknek segedelmét és áldását, a mai közgyűlésünket megnyitom.

Dr. Ferenczy Géza.

Vigyázz!

Aki szeret,
Az megbocsát,
Mert megérti, hogy ember vagy te is,
És elfelejti csakhamar
A fájdalmat, a bánatot,
Amit okozta' *más* szívének.

De aki csak becsül,
Annak a jelenlétekor
Vigyázz, hogy senkit meg ne bánts.
Mert az — lehet, hogy megbocsát, —
De nem felejtí el soha,
És fedezhet fel benned száz erényt,
A glóriát, amely egyszer lehullt
És megmutatta ember-voltodat,
Soha többé vissza nem nyerheted,
Vigyázz!

(Odorheiu).

Deák Berta.